

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Ива Андонова Стаменова,
член на научно жури за защита на докторска дисертация – Заповед № 147
от 23. 01. 2025 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

На дисертационния труд на Вагия Николаос Мантела

На тема:

ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ЧУЖД ЕЗИК (ГРЪЦКИ) В МУЛТИКУЛТУРНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Представен за обсъждане на образователната и научна степен «Доктор»

по Област на висше образование 1. Педагогически науки,

Професионално направление 1.2. Педагогика,

Докторска програма – Педагогически технологии в детската градина,

научен ръководител: **Доц. д-р Мариана Балабанова**

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Разработеният дисертационен труд е с обем от 215 страници, от които 181 страници основен текст, като в това число се включва и обстойно описаният от докторантката качествен анализ, онагледен с количествени данни от проведеното експериментално проучване. Заключителната част на дисертационния труд се състои от 6 страници с изведени към него препоръки за практиката на обучение. Литературата е с обем от 16 страници и съдържа общо 100 заглавия, представени в дисертацията на английски и на гръцки език. Приложенията от проведеното изследване са 12 на брой. Към труда е приложен и автореферат от докторанта с обем от 40 страници, в който са описани съдържателно отделните етапи на работа в теоретичен и емпиричен аспект, с частично диаграмно онагледяване на конкретни фази от експерименталното проучване по проблема.

Темата е актуална с това, че насочва вниманието на учени, изследователи и педагози към овладяването на знания за преподаване и комуникация на гръцки език като втори чужд език в интеркултурните училища в Гърция. Причината, налагаща подобен тип обучение, е пряко свързана с непрекъснато увеличаващият се брой на имигрантите, водещо до демографски предизвикателства. Така създалата се ситуация налага острата нужда от обособяването на образователни подходи, които да са фокусирани върху социалната и езикова интеграция на тези ученици. За целта от гръцката образователна система се изисква да създаде среда, която успешно да удовлетвори нуждите на мултикултурните и многоезичните деца. С други думи казано, преподаването на гръцки език в мултикултурните училище, съчетан с подходящите за целта иновативни подходи и технологии, има изключително голямо значение за интеграцията и взаимното разбиране между учениците.

2. Методика на изследването

Постановката на изследването включва: обект, предмет, цел, задачи и работни хипотези, поместени към отделните фази на изследването в дисертационния труд. Посочените от докторанта изследователски хипотези са 4 на брой.

Обектът на изследване е насочен към овладяването на втори език – гръцки, като официален език в мултикултурна среда от децата в предучилищна възраст.

Предметът на изследване разкрива проверката на езиково-комуникативните способности на гръцкия език, използван за комуникация на албански деца в предучилищна възраст. По-специално вниманието е насочено към възможностите за

подобряване на тези способности посредством приложението на комуникативни упражнения и игри в образователната среда.

Целта на изследването пък е насочена към диагностицирането на напредъка на децата при изучаването на гръцки език, за да се разбере как интерактивните и комуникативни дейности могат да подобрят уменията им за говорене, разбиране и граматически правилна реч.

Задачите по изследователската дейност са отнесени към:

1. Анализ на съвременните педагогически методи.
2. Събиране и обработка на данни.
3. Оценка на технологичните инструменти.
4. Проучване на културни и езикови потребности.
5. Формулиране на предложения за подобряване на мултикултурната образователна среда.
6. Оценка на социалните и културни параметри.

В основата си изследователската работа по заложената в темата проблематика е пряко насочена към:

1. Търсенето на съвременни методи на преподаване, които умело съчетават комплекс от педагогически технологии в процеса на обучение в мултикултурна среда.
2. Предварително проучване на образователните нужди на учениците с различен езиков и културен произход.
3. Въвеждането и прилагането на иновативни практики в образователния процес, насочени към интегрирането на учениците в гръцкото общество.

Въз основа на тези обособени научно-изследователски параметри е подчинена цялостната структура на дисертационния труд.

3. Анализ на съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от 5 глави, разкриващи теоретико-практическата значимост на заложената в темата проблематика.

Първа глава е посветена на иновативните подходи и технологии в мултикултурното обучение по гръцки език. Акцентът в случая е поставен върху изучаването на чужд език – гръцки в началното образование. До голяма степен увеличеният поток от имигранти към Гърция през последните години е причината за наличието на особен интерес към изучаването именно на гръцки език. В межкултурните училища преподаването на гръцки език осигурява възможности за промени в положителна посока по отношение на начина на преподаване и овладяване на информация посредством иновативни и достъпни за децата подходи, съобразени с възприемателните им способности. Освен споменатото, межкултурното образование е насочено към приобщаването и социализацията на учениците към гръцкото общество, насърчавайки участието им в различни образователни дейности, опознаване на гръцката култура, традиции, обичаи и начин на живот. В тази глава се отделя полагашото се внимание на обучението на двуезични ученици в Гърция. Най-общо те се делят на две основни групи: първата група включва деца от общности, пребиваващи продължителен период от време в Гърция, получили гръцко гражданство. Към втората категория се отнасят деца, които поради различни причини са били принудени да имигрират в Гърция. В този ред на мисли, докторантката посочва, че преподаването на гръцки като чужд език се основава на следните специални стратегии:

1. Стратегия на преподаване, състояща се от комбинация от теория и практика.
2. Иновативни техники, към които се отнася използването на нови техники, подпомагащи по-лесното овладяване на чужди езици.

3. Персонализирано преподаване, предполагащо разработването на стратегии, съобразени спрямо нуждите на отделния ученик.

Втора глава анализира педагогическата технология за изучаване на гръцки език в межкултурни начални училища. Тук е поставен акцент върху предизвикателствата и възможностите, произтичащи от многоезичието и културното многообразие. Предложени са и начини за подобряване на преподаването чрез технологични иновации. Тази глава е насочена към извеждането на важни констатации, свързани с интегрирането на технологиите при преподаването на гръцки език в мултикултурни училища; подобряване на езиковите умения на учениците и предлагане на стратегии за подобряване на образователния процес. Основните акценти са пряко отнесени към:

1. Значението на възприемането на различни методи на преподаване, отговарящи положително на различното езиково и културно наследство на учениците и интегрирането им към гръцката култура.
2. Избор на нови технологични инструменти и възможности, целящи подобряването на преподаването на гръцки език в образователната среда.
3. Анализиране на предизвикателствата, пред които са изправени учителите в мултикултурните класни стаи и периодичното отчитане на полезни практики на преподаване, опиращи се на приложението на иновативни технологии и стратегии в процеса на работа.
4. Извършването на проучване, имащо отношение към превенцията на възникнали комуникативни проблеми в предучилищна възраст в чуждоезикова среда. Споменатото до момента предполага обстойно изследване и оценяване на технологиите, подпомагащи преподаването на гръцки като чужд език в межкултурните училища.

В трета глава е обстойно описано изследването, проведено с начални учители. Проучването е извършено с помощта на въпросници, разпространени в електронен вариант за попълване от респондентите. Въпросите в анкетата се отнасят до: влиянието на пола на учителите върху преподаването в мултикултурна среда; наличието на опит от тяхна страна в процеса на работа с деца имигранти; предпочитаните методи на преподаване в часовете; трудностите, пред които са изправени учениците в учебния процес; въздействието на технологиите върху преподавателската дейност и др. под. Въз основа на анкетното проучване се стига до важни изводи, подчертаващи за пореден път необходимостта от внедряването на иновативни подходи в педагогическата практика и използването на нови технологии в обучението по гръцки език. Наред с това се изследват още и фонологичните и морфологични проблеми, пред които са изправени децата имигранти и бежанци в етапа на предучилищното образование. Целта на изследването в този случай е насочена към регистрирането на най-често срещаните проблеми в работата с тези деца и отчитане на успешно приложени стратегии за подпомагане на езиковото им развитие, подбрани от страна на учителите в съответните детски градини, където е проведена експерименталната работа. От друга страна, в същата глава е проучено мнението на учителите в района на Атика относно: най-често срещаните фонологични проблеми, с които се сблъскват децата имигранти и бежанци в образователната среда; причини за възникналите морфологични проблеми в процеса на работа; отношението на учителите към подобен тип грешки и обособяване на подходящи методи и подходи на работа за отстраняването им; предизвикателствата, пред които учителите са изправени при изготвянето на карта за коригиращи действия, сведена до разработването на индивидуални работни листове за децата с установени фонологични и морфологични проблеми.

Четвърта глава е посветена на проведения експеримент с децата – респонденти, като количествено са отразени ключови за изследването акценти върху конкретни

въпроси. Тази глава е фокусирана върху основната изследователска част от дисертационния труд. Изследването е проведено с цел да се провери равнището на комуникация на учениците имигранти, като се работи същевременно по посока подобряване на езиково-комуникативните им способности. Експерименталната дейност е осъществена в рамките на три отделни фази, включващи периода април – юни, 2024 г. Към основните етапи на изследването се отнасят следните:

1. Диагностика на езиковите умения, където от учениците се изисква да направят подробно описание на дадена снимка, за да се провери равнището им на обособени към момента езикови умения.
2. Прилагане на комуникативни игри и упражнения във втората фаза на изследването. В нея участват само децата от едната група – група А) в организирани от учителя общо 10 на брой комуникативни игри, насочени към подобряване на техните езикови умения.
3. Оценка на напредъка в третата фаза на изследването, където от всички ученици се изисква да опишат ново подадено им изображение. С тази задача се проверява способността им да общуват ясно, разбираемо и свободно с околните. В тази глава, с оглед на описаното до момента, изследването е насочено към сравняване на получените резултати между групите, участващи в отделните фази на изследването, за да се провери нивото на езиковите им умения и едновременно с това се работи по посока подобряване на резултатите им в процеса на системна и целенасочена работа, насочена към съответните пропуски в знанията. Експериментът е проведен с общо 82 на брой деца от детски градини в Магнезия, от които 42 деца са чужденци.

Пета глава разкрива данни от извършения от докторантката дескриптивен анализ на получените резултати от изследването, реализирано с децата от албански произход. Изведени са в резултат на изследването заключения и са предложени начини за подобряване на езиковите им умения. В тази глава са направени констатации за педагогическата практика, като резултатите се опират на фазите, през които се провежда експерименталната част с учениците имигранти. Доказват се и фиксирани 4 на брой изследователски хипотези, в резултат на което: учениците по различни причини допускат граматически и морфологични грешки; въз основа на активното участие в проведените от учителите комуникативни упражнения се подобряват видимо езиковите им умения и е обогатен в значителна степен речниковият им фонд; учениците, участвали в комуникативните упражнения, показват подобрене и при поставената им задача да направят описания по даден илюстративен материал, като демонстрират употребата на богатата лексика и съставят по-сложни изречения, които са логически свързани; съществуват статистически значими различия между двете изследвани групи, отразени в диаграмата, дължащи се на факта, че сравнително високи резултати имат учениците, активно участващи в хода на проведените комуникативни упражнения в сравнение с тези, които не са участвали в подобни дейности. Представеното до момента съдържание от проведената експериментална част, дава основание на Вагия Мантела да стигне до важни за педагогическата практика изводи и препоръки, позволяващи осъществяването на научни експерименти по сходни проблеми, касаещи деца в мултикултурна среда на обучение.

4. Научни приноси

Приемам научните приноси, които откроява като значими за своя труд докторантката. Те отразяват в детайли свършената от нея работа в цялостното съдържание на дисертационния труд, затова са насочени към:

1. Проучването и представянето на знания за приложението на иновативните методи на преподаване и овладяване на гръцки език като втори език в мултикултурна среда, с явен акцент върху децата на имигранти от Албания. Освен това е разкрита и ефективността на иновативните методи на преподаване, като комуникативни упражнения, ролеви игри и интерактивни групови игри за развитието на езиковите умения на чуждестранните студенти.
2. Анализ на стратегии за персонализирана подкрепа, където се изтъква персоналната подкрепа към отделния ученик и подборът на материали за работа в образователната среда, съобразени с нуждите на учениците имигранти.
3. Подчертаване на специфичните трудности и проблеми в езиковото развитие на чуждестранните ученици, като се разкриват предизвикателствата, пред които са изправени. Паралелно с това се работи и по посока на търсенето на практически решения за отстраняването им, сред които видимо се открояват следните: интегриране на интерактивни методи; създаване на индивидуални програми за обучение; обучение на учители и насърчаване на взаимно сътрудничество с местната общност.
4. Насоки за бъдещи изследвания към разработения от докторантката дисертационен труд, които биха могли да разкрият в дълбочина дългосрочното въздействие на комуникативните упражнения, като се прибегне до сравняване на различни подходи на преподаване, посочат се психологическите фактори, влияещи върху изучаването на чужд език и се проучи въздействието на технологиите върху двуезичното образование.

5. Заключение

Предоставеният ми за рецензиране научен труд и автореферат към него показват, че докторантката има задълбочени теоретични знания, притежава неоспорими изследователски умения и способност за провеждането на самостоятелни научни изследвания. Цялостната научно-изследователска дейност и научните приноси, изведени в края на дисертацията ми дават основание да предложа на уважаемите членове на научното жури **да присъди на Вагия Николаос Мантела образователната и научна степен „Доктор“**, Област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, Докторска програма – Педагогически технологии в детската градина.

Дата:
10. 02. 2025 г.

Член на журито:
Доц. д-р Ива Стаменова

OPINION

From Assoc. Prof. Iva Andonova Stamenova, PhD,
Member of the Academic Jury for the Defence of a Doctoral Dissertation – Order № 147
dated 23. 01. 2025 year, issued by the Rector of SWU “Neofit Rilski” – Blagoevgrad

On the doctoral dissertation of Vagias Nikolaos Mantela

Titled:

PEDAGOGICAL TECHNOLOGY FOR ACQUIRING A FOREIGN LANGUAGE (GREEK) IN A MULTICULTURAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Submitted for discussion of educational and scientific degree «Doctor»

in Higher Education Field 1: Pedagogical Sciences,

Professional Field 1.2: Pedagogy,

Doctoral Program: Pedagogical Technologies in Kindergarten,

Supervisor: **Assoc. Prof. Mariana Balabanova, PhD**

1. General Characteristics of the Doctoral Dissertation

The doctoral dissertation consists of 215 pages, including 181 pages of main text. This includes a detailed qualitative analysis conducted by the doctoral candidate, illustrated with quantitative data from the experimental study. The concluding section of the dissertation spans 6 pages and provides recommendations for educational practice. The bibliography covers 16 pages and includes a total of 100 references, presented in both English and Greek. The dissertation also contains 12 appendices from the conducted study. Additionally, the candidate has provided a 40-page abstract, which outlines the theoretical and empirical stages of the research, supplemented with partial graphical representation of specific phases of the experimental study on the topic.

The topic is highly relevant as it draws the attention of scholars, researchers, and educators to the acquisition of knowledge for teaching and communicating in Greek as a second foreign language in intercultural schools in Greece. The need for such an educational approach is directly linked to the continuously increasing number of immigrants, leading to demographic challenges. This situation highlights the pressing necessity to develop educational strategies focused on the social and linguistic integration of these students. Consequently, the Greek educational system is required to create an environment that effectively meets the needs of multicultural and multilingual children. In other words, teaching Greek in intercultural schools, combined with innovative approaches and technologies tailored to this purpose, plays a crucial role in fostering integration and mutual understanding among students.

2. Research Methodology

The research framework includes the object, subject, aim, objectives, and working hypotheses, all of which are outlined in the various phases of the dissertation. The doctoral candidate has proposed four research hypotheses.

The object of the study focuses on the acquisition of Greek as a second language, an official language, in a multicultural environment by preschool-aged children.

The subject of the study examines the linguistic and communicative abilities in Greek used by Albanian preschool children for communication. Specifically, it emphasizes the potential for improving these abilities through the application of communicative exercises and games in the educational setting.

The aim of the study is to assess the progress of children in learning Greek to determine how interactive and communicative activities can enhance their speaking, comprehension, and grammatically accurate speech skills.

The objectives of the research activity are directed towards:

1. Analyzing contemporary pedagogical methods.
2. Collecting and processing data.
3. Evaluating technological tools.
4. Investigating cultural and linguistic needs.
5. Formulating recommendations for improving the multicultural educational environment.
6. Assessing social and cultural parameters.

The research is fundamentally oriented towards:

1. Identifying contemporary teaching methods that effectively combine a range of pedagogical technologies in the process of education in a multicultural setting.
2. Conducting a preliminary assessment of the educational needs of students with diverse linguistic and cultural backgrounds.
3. Introducing and implementing innovative practices in the educational process aimed at integrating students into Greek society.

The overall structure of the dissertation is guided by these defined scientific and research parameters.

3. Analysis of the Dissertation Content

The dissertation comprises five chapters, exploring the theoretical and practical significance of the issues outlined in the topic.

The **first chapter** is dedicated to innovative approaches and technologies in multicultural education for teaching Greek. The focus is placed on learning Greek as a foreign language in primary education. The increased influx of immigrants to Greece in recent years has significantly heightened interest in learning Greek. In intercultural schools, teaching Greek provides opportunities for positive transformations in teaching methods and knowledge acquisition through innovative and accessible approaches tailored to children's cognitive abilities. Moreover, intercultural education aims to integrate and socialize students into Greek society, encouraging their participation in various educational activities and fostering their understanding of Greek culture, traditions, customs, and way of life.

This chapter also highlights the education of bilingual students in Greece. These students can be broadly categorized into two main groups: the first group includes children from communities that have resided in Greece for an extended period and have acquired Greek citizenship. The second group comprises children who, for various reasons, have been compelled to immigrate to Greece. In this context, the doctoral candidate emphasizes that teaching Greek as a foreign language relies on the following specific strategies:

1. **A teaching strategy** that combines theoretical and practical elements.
2. **Innovative techniques** that incorporate new methods to facilitate easier acquisition of foreign languages.
3. **Personalized teaching**, which involves developing strategies tailored to the needs of individual students.

The **second chapter** analyses the pedagogical technology for teaching Greek in intercultural primary schools. It emphasizes the challenges and opportunities arising from multilingualism and cultural diversity, while also proposing methods for enhancing teaching practices through technological innovations. This chapter aims to identify key findings related to the integration of technologies in teaching Greek in multicultural schools, improving students' language skills, and offering strategies to optimize the educational process. The main focal points include:

1. **The importance of adopting diverse teaching methods** that positively address students' varied linguistic and cultural backgrounds, facilitating their integration into Greek culture.

2. **The selection of new technological tools and opportunities** aimed at improving the teaching of Greek within the educational environment.
3. **An analysis of the challenges faced by teachers in multicultural classrooms**, alongside the periodic evaluation of effective teaching practices grounded in the application of innovative technologies and strategies.
4. **Conducting research on preventing communication issues** that may arise in preschool-aged children within a foreign language environment.

The aforementioned aspects necessitate a thorough investigation and evaluation of technologies that support the teaching of Greek as a foreign language in intercultural schools.

The **third chapter** provides a detailed description of the study conducted with primary school teachers. The research was carried out using questionnaires distributed electronically for respondents to complete. The survey questions addressed various topics, including the influence of teachers' gender on teaching in a multicultural environment, their experience working with immigrant children, preferred teaching methods, challenges faced by students during the learning process, and the impact of technology on teaching practices, among others.

The survey findings led to significant conclusions, once again emphasizing the necessity of introducing innovative approaches into pedagogical practice and integrating new technologies in teaching Greek. Additionally, the study explored phonological and morphological challenges faced by immigrant and refugee children at the preschool education level. The research aimed to identify the most common issues encountered in working with these children and assess successful strategies selected by teachers in kindergartens where the experimental work was conducted.

The chapter also examined teachers' perspectives in the Attica region regarding:

1. The most common phonological problems faced by immigrant and refugee children in educational settings.
2. The causes of morphological difficulties observed during the learning process.
3. Teachers' attitudes toward such errors and the identification of suitable methods and approaches to address them.
4. Challenges faced by teachers in developing corrective action plans, including the creation of individualized worksheets for children with identified phonological and morphological problems.

The **fourth chapter** is dedicated to the experiment conducted with the children respondents, quantitatively reflecting key aspects of the study through specific questions. This chapter serves as the core research component of the dissertation. The experiment aimed to assess the communication skills of immigrant students while working towards improving their linguistic and communicative abilities. The experimental activities were carried out over three separate phases during the period of April–June 2024. The main stages of the research included the following:

1. **Diagnosis of language skills:** Students were asked to provide a detailed description of a given picture to evaluate their current level of linguistic competence.
2. **Implementation of communicative games and exercises:** In this second phase, only children from Group A participated in a total of 10 communicative games organized by the teacher, designed to enhance their language skills.
3. **Evaluation of progress:** In the third phase, all students were asked to describe a new image to assess their ability to communicate clearly, comprehensibly, and fluently with others.

This chapter, based on the aforementioned descriptions, focuses on comparing the results obtained between the groups participating in the different phases of the study. The aim was to evaluate the level of their language skills and simultaneously work towards improving their performance through systematic and targeted efforts to address gaps in their knowledge.

The experiment involved a total of 82 children from kindergartens in Magnesia, 42 of whom were foreign nationals.

The **fifth chapter** presents data from the descriptive analysis conducted by the doctoral candidate on the results of the study involving children of Albanian origin. Conclusions drawn from the study are highlighted, and methods for improving their language skills are proposed. This chapter includes observations related to pedagogical practice, with results grounded in the phases of the experimental component carried out with immigrant students. The research hypotheses, numbering four, are confirmed, demonstrating that:

- Students make grammatical and morphological errors for various reasons.
- Active participation in communicative exercises conducted by teachers visibly improves their language skills and significantly enriches their vocabulary.
- Students who participated in communicative exercises show improvement when tasked with describing illustrative material, demonstrating the use of a rich vocabulary and forming more complex, logically connected sentences.
- Statistically significant differences exist between the two groups studied, as shown in the diagram, with higher results observed among students actively involved in communicative exercises compared to those who did not participate in such activities.

The content of the experimental section provides Vagias Mantela with a basis for drawing significant conclusions and recommendations for pedagogical practice, enabling further scientific experiments on similar issues related to children in a multicultural learning environment.

4. Scientific Contributions

I accept the scientific contributions identified by the doctoral candidate as significant to their work. These contributions reflect the comprehensive efforts undertaken in the dissertation and are directed towards:

1. **Researching and presenting knowledge** on the application of innovative teaching methods for acquiring Greek as a second language in a multicultural environment, with a particular focus on children of Albanian immigrants. The effectiveness of innovative teaching methods, such as communicative exercises, role-playing games, and interactive group activities, is also demonstrated for developing language skills in foreign students.
2. **Analyzing strategies for personalized support**, emphasizing individual assistance for each student and the selection of educational materials tailored to the needs of immigrant students.
3. **Highlighting specific difficulties and problems** in the linguistic development of foreign students, identifying the challenges they face. Simultaneously, practical solutions are proposed, including the integration of interactive methods, the creation of individualized learning programs, teacher training, and fostering collaboration with the local community.
4. **Providing directions for future research**, which could deepen the understanding of the long-term impact of communicative exercises by comparing different teaching approaches, identifying psychological factors affecting foreign language learning, and exploring the influence of technology on bilingual education.

5. Conclusion

The scientific work and the accompanying abstract provided for my review demonstrate that the doctoral candidate possesses in-depth theoretical knowledge, undeniable research skills, and the ability to conduct independent scientific studies. The overall research activity and the scientific contributions outlined at the conclusion of the dissertation provide me with

sufficient grounds to recommend to the esteemed members of the academic jury that **Vagias Nikolaos Mantela** be awarded the educational and scientific degree of "**Doctor**" in Higher Education Field 1: Pedagogical Sciences, Professional Field 1.2: Pedagogy, Doctoral Program – Pedagogical Technologies in Kindergarten.

Date:
10. 02. 2025

Jury Member:
Assoc. prof. Iva Stamenova, PhD